

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felélős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytörszékben.

Erzsébet napján.

Ezen a napon mindig megdöbben a magyar nemzet szíve, mint megdöbönt akkor, midőn Királyasszonyunkat megölte az anarchia gyáván leselkedő zsoldosa.

Irtózat fogta el akkor a jó magyar lelkeket és a Kárpátoktól az Adriáig végig zokogott az a keserves fájdalom, a melynek érintésére ma is köny lopódzik szemünkbe és komor gondolatokba mélyedve ma is kérdezzük a börtönben kuporgó gonosz és gyáva gyilkostól, kicsoda örület, miféle vad ösztön vihette, bírhatta arra, hogy a legjobb anya, a jóságos hitves és a feledhetetlen királyasszony áldott szívét keresztül-dője mérgezett törével?

Láttuk akkor sirni a hatalmas királyt, halottuk zokogni a kétségbeesett gyermekeket és unokákat. Ott a ravatala körül siránkozott a nemzet színe-java, ott törtelte kezét a nemzeti Génius és míg a szeretett áldozat megdicsőüléseért áhítatos fohászokkal sóhajgatott fel az égre, ezek és ezek elkeseredett szívéből súlyos átok szállott a társadalom amaz elvetemedett szektájára, a mely oly nyomorult orgyilkost nevel, a kit a föld is kivetne magából; mert ha állati valója a földnek kellett volna, átkozott ösztöne nem a haláltbüntetéstől immunis Genf-be viszi pokoli tervével. Hanem oda, a hol az anyatermészet sietve temeti földjébe szülése e förtelmes szörnyetegét.

Ma ünnepeljük meg jóságos emlékét ennek a *rajongásig* kegyelt királyasszonynak, kit a magyar lelki nagysága miatt feledni nem bír.

Lehetek sokan, kik a női virtuozitás dolgában nagyobb névre tettek szert, mint ő, de a ki a rejtett érnny tekintetében rajta túltett volna, olyan nem akadt.

Nagy volt mint királyné, erről sokat tud a történelem.

Nagy volt mint hitves, erről királyi férje beszélhetne sokat.

Nagy volt mint anya, erről mindnyájan tudunk, a kik kedélyének csendes elborulásáról hallottunk amaz időtől fogva, a mikor egyetlen fiát kiragadta ölelő karjaiból a gyilkos halál.

Mindenki tudta, hogy fátumszerű szenvedéseire semmivel sem szolgált rá, de kevesen érezték, hogy a maguk *szegényes* fájdalománál mennyivel *gasdagabb* volt az ő fájdalma.

Ő az ujkor leglelkesebb és legjellemesebb királyasszonya, kinek a levegő is félt ártani, hisz ezért hívta mindég legedesebb éghajlata alá — már nincs többé. Ő, a legnemesebb szív már elvérzett, de azért az ő kegyeletos emléke él mindnyájunk szívében és megújul különösen ma — Erzsébet napján.

Ma volna az ő nevenapja is. Másrok szívből fakadó szeretetével és haláljával üdvözölte őt a nemzet e napon, ma a szívében megtépett királyi család fájdalmát csak egy felséges fájdalom

enyhítheti, az egyház imáiban feloldó szent fájdalom.

Nagy és nemes a mi meghalt királynénk emlékezete, de nagyobb a jóságos Isten irgalma, kegyelme. A mi Királyasszonyunk e szeretetlen világból kiszorított, de a másik világon örökké él ez a szeretet, amely rá nézve ebben a világban olyan sokszor vált keservesen megsiratott halottá!

Nem borong közöttünk szomorú alakja többé, nem olvasunk magába temetett fájdalomnak későbbi bolyongásairól és mégis a kik tüneményes pályafutásán oly hűséges magyar szeretettel kísértük nesztelen lépteit, ezután is sirni szeretnénk láttára; mert bár megváltás volt rá nézve az utolsó pillanat és az üdvözülte e siralomvölgyébe visszasírni lehetetlen, nem feledhetjük dicső nagy alakját.

E nemzeti hőséges szívéből még nem forrt ki az igaz részvét fájdalma, a melynek kinjait tetézi a korai árvaság bánatos érzete, hiszen még a fiatal, szabad nemzetre nézve is oly fájdalmas érzet, oly kínos tudat — anyátlannak lenni.

Se királyné, se anya.

És ez megmérhetetlen csapás a hűséges magyar kebelre.

Oh, a ki oda fent már fájdalmat nem ismer, nem érzesz, és míg a földön könnyeid özöne közben fohászokdál, sóhajtoztál enyhülésért az örök béke irgalmas, kegyelmes Istenéhez

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

A gányó.

Elbeszélés.

Rohoska Matyi a korszakos korhelyek osztályához tartozott. Ezt úgy kell értenünk, hogy a korhelykedés korszakot alkotott életében. Hónapokig munkás, szolid életet élt, kerülte a korszakot, mint a bűnt, hanem mikor rászakadt a bolondja, egy-két hétig ki nem gubalyodott belőle. Ilyenkor nem ösmert mértéket és határt, a Dárius kincsét is elhejehujázta volna, ha a Nap birodalmának néhai vagyonos királya véletlenül őt nevezte volna ki prezumpatív örökösnek.

Rohoska Matyi különben bérlő volt a szeghalmi határban. Olyan félparaszt, félur. Gazdaságát mintaszertien vezette. Volt is látszatja. Formásabb lova, mutatósbab okre senkinek sem volt a határban. Ezt az időközönként fellépő korhelykedési rohamot ösmérsései nem itélték meg a kelletténél szigorúbban. A szentek is vétkeztek, mégis üdvözültek.

A roham épen a javában környékezte Rohoska Matyit, mikor ott ült a csabai Kakaskoreshalmában. Már negyednapja tartott a bolondja. Egyszerre ijedten veszi észre, hogy elfogyott a pénze. A nagy is, az apró is. Hiába forgatta ki a zsebeit, ne adj Isten, hogy egy rézgarast elő tudott volna szorítani.

Kellemetlenül rázogatta a fejét. Pedig rettenetes ótvágya volt fagygyertyákkal és boros palackokkal kirakni az asztalt. Szépen egymás mellé, hogy egy alkalmas pillanatban fel lehessen dönteni. Felsőleges mulatság az, de pénz kéne hozzá.

Rohoska Matyi álmos szemhéjai alól lustán tekintett körül. Az ivóban néhány gányó ült. Szegény feles dohánykertészek, kik dohánybevéltás ideje lévén, ott rostokoltak a városban.

A gányók között ott ült János István is Kigyósról. Csontos, tatárarcáról meglepedés sugárzott. Volt is rá oka. A dohány bevéltás kedvező eredménnyel zárult. Ötven pengővel kapott többet, mint a mennyiben bízott. A dohánybevéltó urakat kogyes hangulat lepte meg. Emberségesen taksálták a dohányt. Az Isten tartsa meg őket . . .

Szóval János István, leszámítván előlegeit, miket évközben a kasznártól naturaliakban és készpénzben kiszedett, száz forintnál többet kapott a maga részére. Ott volt a papiros kincs a lájbi zsebében. Alig győzte szorongatni. Elérkezettnek látta azt a mesés boldogságot, mikor ócska, régi szekere elé lovakat vehet. Az nagyot fog lendíteni magánviszonyain. Eppen ebben az irányban szötte szerény méretű ábrándjait, mikor Rohoska felkelt, s a korhelykedéstől karcos baritonján így szólt:

— Hé, gányók, ki akar közületek lovat venni?

— Hát én is vennék, mondotta János óvatos húzódással.

— Akkor jöjjön kend ki, mutatok két olyan lovat, hogy tótágast áll tőle a szeme.

Azzal ment előre. A gányók, vagy négyen követték. Künn csillagfényes decemberi est volt, a zuzmara még a deszkakerítést is festői díszszel borította. Rohoska bement az istállóba, s elővezetési kötétféken két remek fekete csődört, ldeges orrlíkaikból csak úgy ömlött a sűrű pára.

— Hát nézzén kend, mennyit adna értük? A gányó mosolyogva rázta a fejét, mintha tréfászamba venné a dolgot.

— Ilyenekhez nincs nekem módom.

— Lánzos kutya legyek, ha nem érnek meg ötszáz pengőt, mondotta Rohoska, hát mennyit kínál?

— Még kínálni sem tudok.

— Pedig most jó vásárt csaphatna, biztatta Rohoska, nagy az eladhatnékom. No szólnon hát, atyafi!

A gányó kirukkolt az igazsággal.

— Nincs nekem, jó uram, száz pengőnél többem, se égen, se földön, de még a padláson sem.

Rohoska kicsinylő vállvonogatást mutatott.

— Az nem pénz.

Azzal szépen visszamentek az ivóba. Rohoska vagy egy óráig merengett egyedül. Ugy határozta, hogy haza hajtát még az éjszaka. De a duhaj kedve nem hagyta veszteg. Felkelt és odalépett a gányók asztalához.

— Nohát adja kend ide azt a száz pengőt. Ehun a két pakszus.

A gányók böködték János Istvánt, hogy siessen a vásárral. Neki is volt annyi magához való esze, hogy nem késkedett. Leolvasta az asztalra a pénzt.

— Itt van hujja nélkül.

Rohoska hanyagul gyűrte zsebre, aztán oda szólt a sóntésbe a korcsmároshoz:

— Másszék kend elő, nem látja, hogy áldomást akarunk inni?

Az áldomás reggelig tartott, a gányók azt az éjszakát jobban eszükbe vették, mint a nagy

Mai lapunk 4 oldal.

és a kiről híszük, hogy most lelkendező örömmel zengesz „Hozannát” a magasságbelinek, — kérünk tekints le reánk szegény magyarjaidra! és ha már feledni téged gyöngér vagyunk, szerezz Istentől erőt ama fájdalom elviselésére, a mely emléked kiváló napjain — közöttük ma, nevednapján annyi égő könnyet fakaszt ki a hűséges magyar keblekből... Mert még egy olyan királyasszonya, még egy olyan anyja a magyaroknak, mint te voltál — aligha lesz!

Heller Iván.

Erzsébet ünnepek.

A főgimnázium Erzsébet ünnepe. Megható s minden részletben kiváló ünnepet rendezett ma a helybeli főgimnázium az Istenben boldogult magyar királyné emlékezetére. Az ünnepélynek kiváló fényt kölcsönözött az a körülmény, hogy Erzsébet Amália főhercegnő magas megjelenésével szintén megtisztelte az ünnepélyt. Dr. Városvy Gyula megyéspüspök 9 órakor udvari papjai segítségével csendes misét mondott a ciszterciák templomában, mely után a meghívottak és az ifjúság a szőnyegekkel szépen fölékesített díszterembe vonultak. A falon a boldogult királyné és a király arcképei függtek. Ott láttuk dr. Városvy Gyula megyéspüspököt, Fidh Pál báró főispánt, Hauranek József polgármestert, Károly János c. püspök, nagyrépostot, Gremsparger István, Posits Mihály kanonokokat, dr. Szabady Józsefet, Jámborfy Kálmán ezredessel élőkön a honvédség, a 69-es gyalogezred, az. uhánusok és méntelep törzstisztikarát, Huszár Ágost alispánt, Reé István főkapitányt, Daróczy István törvénytudományi elnököt, Plossek Ferenc pénzügyigazgatót, Brünner János postafelügyelőt, dr. Fanta Adolfot, Mayer Károly apátkanonokot a Kath. kör, dr. Vértessy Józsefet a Vörösmarty-kör, dr. Kenessey Gyulát a Tóvárosi kör elnökeit, Gánóczy Flórist, dr. Klancz György püspöki irodaigazgatót, Tamás Vilmos esp. plebánost, Scheirich Antalt, báró Gudenus Ervint, Streit Ferenc püsp. titkárt, dr. Vizsola Alajos püspöki szertartót, Kudelka Gellért a szt. Ferenc rendiek főnökét, Bilkei Ferenc hitoktatót.

Sceneczy Győző igazgató ékes szavakkal üdvözölte a főhercegnőt, mire Ó Fensége a következő szavakkal válaszolt:

Szívesen jöttem ide s igen örvelek, hogy ez intézetben a boldogult Erzsébet királyné emléket oly megható kegyelettel tiltik.

kolerát. Soha egy nem dobzódtak földi élvezetekben. Jármos István pedig alig leste a virradást, kissé ptyókósan felkapaszkodott az egyik lóra, s a másikat a kötőféken vezetve minden baj nélkül hazatrápolt.

Az egész falu egy álló hétig csodájára járt a két fekete csodóról. Ha oroszlanok, tigriseket vagy majmokat hozott volna Jármos István haza, azt se bámulták volna olyan tátott szájjal. Maga is sokalni kezdte a csodajárását. A gányónak nagyon logikus az esze járása. Nem mozog nagy elevelességgel, de helyes csapáson jár rendszerint.

Jármos István kezdett arra a meggyőződésre jutni, hogy alapjában véve nem jó vásárt csinált azzal a két csodórral. Ha úgy robotoltatná, a hogy kéne, akkor lecsigázódna, ha az istállóban tartja, akkor nem győzi szénával, szecskával. Aztán restelése is, hogy neki, a szegény gányónak legyen a legszebb két lóva az egész községben. Az ilyen nagyralátásért megörlöjjék az embert. Es joggal. A gazdag Öcsödi, akinek hat fertály földje van, már kezdte is. Így kötekedett vele a község háza előtt.

— Ugy vigyázzon magára, Jármos István, hogy még bírának választják a két lóva után.

Elpanaszolta a feleségének, Zsófinak. Én azt hiszem, hogy sehol a világon nincsen olyan női kultusz, mint az alföldi magyarság körében. Ez természetesen nem a formákban nyilvánul meg. Sőt a forma az ellenkezőjét látszik mutatni, minthogy a férj tegezi az asszonyt, s az asszony kendnek titulázza a férjét. E mellett a családi élet munkaprogramja állandóan ez: a férj úgy dolgozik, a hogy kell; az asszony a hogy akar. A családi tanácskozásban a nő a vezető szó.

Utána Kaposy Endre tanár vezetésével az énekkar énekelt el precíz szép előadásban Mindenszenty Könyvet-könyvet című megzenésített költeményét. — Szilágyi Jenő tanár megható szavakkal felolvasásban emlékeztet meg a nemzet nagy és mély gyászáról, mely még mindig sajog szívünkben. A történelmi visszaemlékezés megragadó képei, az őszinte magyar szív bensőséges megnyilvánulásai mindenki szívét felemelték. — Makay Pál Móra István csinos költeményének elszavalásával aratót tapsokat. Végül az énekkar adta elő a Király-hymnuszt.

Rövid ideig, csak egy óráig tartott az ünnepély s mégis olyan volt, hogy a ki hallotta, nem fogja feledni. A főhercegnő maga is legmagasabb megelégedésének adott kifejezést, midőn ezeket mondotta:

Igen köszönöm a szíves meghívást az egész ünnepély nagyon szép volt. Valahányszor Erzsébet királyné emléket ünnepelni fogják, mindenkor szívesen eljárók.

A közönség lelkes éljenzése mellett hagyta el az ünnepély színhelyét.

A székesfehérvári felső kereskedelmi iskola 1903. nov. 19-én „Erzsébet királyné emlékére” pompásan sikerült iskolai ünnepélyt rendezett a következő műsorral:

1. „Hymnus”; énekelt az ifj. énekkar.
2. „Ünnepi beszéd”; tartotta: Dr. Faludi Miksa igazgató.
3. „A kapucinusok templomában”; irta: Ábrányi Emil; szav.: Szeivald L. II. o. t.
4. „Erzsébet királyné”; irta: Kun B.; szav.: Szirkovics Károly III. o. t.
5. „Ciprus-lombok Nagyasszonyunk ravatalára”; irta: Lampérth G.; szav.: Lambrecht Gy. III o. t.
6. „Szózat”; énekelt az ifj. énekkar.

A sajtó korrupciója.

A Tisza István jelenlegi kormányelnök névéhez fűződő ipar- és kereskedelmi bank panamáját részletesen ismertetniünk felesleges. A rövid tényállás az, hogy a nevezett bank külföldi (a hírhedt petróleum-ügy) s részben hazai vállalkozásaival mintegy 17 millió koronával megkárosította részvényeseit. Erről a hatalmas bankbukásról annak idején az „Alkotmány” kivételével a fővárosi sajtó-organumok mélysegesen hallgattak, mire Fényes László, akkor a „Székesfehérvár és Vidéke” belmunkatársa egy cikksorozatban nyilván

tan hirdette, hogy pénzért hallgat a sajtó, mely a pénzüntélektől élvezett állandó díjazása folytán a közönség érdekeit nem képviseli. Cikkeinek egy némelyikében Vészi József orsz. képviselőt, a „Budapesti Napló” szerkesztőjét is olyképp tünteti fel, mint a ki a Tisza-bank panamáját szintén jó pénzért hallgatta agyon.

Fényes László akkor a „Budapesti Újságírók Egyesülete” a melynek tagja volt, Vészi pedig elnöke, felhívta, hogy az egyesület válaszmánya előtt igazolja vagy legalább tegye valóságos állításait, nevezze meg a megvásárolt lapokat, illetve egyéneket. Fényes ezt megtagadta, mire egyhangú határozattal kizárta a választmány az egyesület kebeléből, Vészi pedig sajtó útján elkövetett rágalmozás és becsületsértésért feljelentést tett Fényes László ellen a székesfehérvári törvényszéknél, mint illetékes büntető bíróságnál.

Ebben az ügyben tegnap reggel vette kezdetét a főtárgyalás a közönség nagy érdeklődése mellett. A bíróság Mádor Ferenc tábla-bíró elnöklése mellett Madarassy és Sárkány szavazóbírákból állott. A főmagánvádlót Vészi Telletui Armin fővárosi ügyvéd, vádlott pedig dr. Krausz Zsigmond helybeli ügyvéd képviselte. Vészi József orsz. képviselő személyesen jelent meg a tárgyaláson.

A vádlott nacionaléjára vonatkozó általános kérdések után a vádiratnak a vád anyagát tartalmazó része felolvasatott, a mit egy terjedelmes s már kezdetben meglehetősen vehemens illetékességi vita követett. Dr. Krausz Zsigmond védő kéri a bíróság illetékességét leszállítani s az ügyet az esküdtbírószághoz utalni, mert Vészi József akkor is, midőn büntügyi feljelentést tett, már orsz. képviselő volt. Döntvényekkel s analog esetek felsorolásával iparkodik álláspontját megerősíteni. A vád képviselője, dr. Tettenyi ügyvéd rámutat a védelem téves fel fogására s jelzi, hogy vádlott nem orsz. képviselő, hanem újságírói minőségében rágalmozta meg Vészi Józsefet s így nem esküdtbírószághoz, hanem a törvényszék illetékes az ügy elbírálására. Erti a védelem ellen-véleményét, mert hisz kényelmesebb volna vádlott helyzete esküdtbírószék előtt. A bíróság háromnegyed órai tanácskozás után kihirdette a határozatot, melyben a saját illetékességét megállapította. Védő úgy a vádirat indokolásának felolvasása, mint az illetékesség megállapítása miatt semmisséget jelentett be.

Ily előzmények után vette kezdetét a külső formájában meglehetősen szokatlan, ideges scéna-közvetítés, gyakran derűtlenséget kelző bizonyítási eljárás, melynek során sem Fényes László,

kat, s mondja meg neki, hogy Rohoska Matyi nem issza el az eszét soha. Isten áldja meg.

Szóba sem állt többet az asszonnyal. Még akkor sem állt volna, ha egy egész ménes soráról lett volna szó.

Zsófi asszonyt nagyon leverte a kudarc. Szomorúan hajtotta visszafelé a lovakat. A berényi nagy korcsma előtt, hol itatás miatt megállt, a csabai csendbizottság találkozott, ki ősmerte mert leánykorában nála szolgált.

— Nini, te vagy Zsófi? Tyú, aki kirelejtőzja van, kié ez a két gyönyörű állat.

— Az uram vette Rohoska gazdától.

— No akkor felvitte az Isten a doigát.

Mielőtt Zsófi asszony körülmenyesen válaszolhatott volna, az öreg Zsiga cigány, a megye legelső lókupece szólította meg.

— Nem adná el ezt a két lovat, galambom!

— Ha megadják az árat.

A csendbiztos közbe szól:

— No Zsiga, istenesen alkudj, be ne csapd ezt a jó asszonyt.

Zsiga nem sokat teketóriázott, régóta járt foga a Rohorska két fekete csodórral.

— Adok értük háromszáz forintot.

— Kevés lesz az, Zsiga, interviált a csendbiztos.

— Jaj, nemzetes uram, nagy szeme van most a pénznek, még a grófk is csak az aprajában kotorásznak. Hanem hát jól van, nem akárom megkárosítani ezt a szegény asszonyt, adok a tetejébe két igás lovat, itt vannak az istállóban...

Az alku egy negyed óra alatt perfkelt lett. Zsófi asszony bekötötte a kendőjébe a háromszáz forintot, s hajtott hazafelé az új lovakon.

sem védője nem tudt szimpátiát keltetni, sőt magatartásukkal nagyon is ellenszenvessé tették ügyüket. A bizonyítási eljárást az inkriminált passzusokat tartalmazó cikkeket felolvasása vezette be. A „Székesfehérvár és Vidéke”-nek 1902. évi január 8., 25., 30. és február hó 13-iki számaiban megjelent s a jelzett ügyet tárgyaló cikkeket felolvasztatván *Telétleni* ügyvéd a cikksorozat teljesége kedvéért több előző lapszám csatolását kérte, sőt csatoltatni, később felolvasztatni kérte a „Budapesti Napló” két lapszámát, melyekben a Tiszabank bukásáról számol be a jelzett lap s a bankra nézve épen nem kellemes kritikát gyakorol a közgyűlés lezajlása után. A bíróság el is rendelte a vád részéről indítványozott lappeldányok csatolását, mire védő semmiséget jelent be s egyidejűleg kéri a „Budapesti Napló” 1901. és 1902. évi összes számainak, továbbá a jelzett lap üzleti könyveinek becsatolását annak konstatálására, hogy a bank által nyújtott évi hirdetési átalánynak megfelelő ellenszolgáltatást a jelzett lap nem teljesített. Ez utóbbi körülményt szakértők közbenjöttével kéri elbíráltatni s szakértőül még a tárgyalás során kéri távirati uton beidézni *Kaás Ivor* báró hírlapíró. *Telétleni* ellenzi az indítványt, főleg azt, hogy holmi kiadóhivatali manipuláció elbírálásánál a jelszó tudósia mondján szakértői véleményt. Ilyenekül ajánlja *Holló Lajos*, *Kenedi Géza* és *Bekics Gusztáv* budapesti szerkesztőket. A védelem ama kívánásán, hogy a „Budapesti Napló” pénztári könyvét betekintésre a törvényszék előtt felmutatassanak, nem teljesíthető, mert a könyvek a lap legintimebb, szinte féltve őrzött titkait tartalmazzák s ezen dolgok nyílt közlése a lapnak nagy anyagi károsodását jelentené. A bíróság külön határozat mellőzésével egyelőre a vád álláspontjára helyezkedik.

Sokszor elnyújtott s számtalanszor az ügy érdeméhez nem tartozó kisebb viták és kitérések után *Fényes László* vádlott az elnök felhívására a cikk szerzőségét elismeri, a felelősséget elvállalja s kijelenti, hogy minden más érdeket kizáró közérdek vezette a cikkeket megírásában. Korrumpált a sajtó, ezt tudta ő is, tudta más is, tudta mindenki. Ennek az orvoslásán fáradozott. Kötelességének ismeri egy tévedésének megkorrigálását. Az *Alkotmány*-t téves információk alapján vonta támadásai körébe, azóta azonban arról győződött meg, hogy valaki visszaél az „Alkotmány” névnek felhasználásával. A lap teljesen ment a korrupciótól.

Már jóval korábban elhangzott a déli hangrangsó, mikor az elnök a tárgyalást felfüggesztette s folytatását d. u. 3 órára rendelte el.

Jó szelíd pára volt mindakettő, nem kellett annyit rángatni a zablajukat, mint a csodőröknek. Baj nélkül ért haza. Már öreg este volt. Az ura kifogta az új lovakat, megittatta, megjáratta, aztán betért a házba, hol Zsófi asszony bőbeszédűen adta elő a nap izgalmas eseményeit. A pénzt kírakták az asztalra.

— Ehun van... háromszáz pengő.

Jármos István alig merete megtagadni. Nem tudta megérteni, hogy hogy jutott hozzá. Ugy nyomta a lelkét, mintha lopott pénzt látott volna az asztalon. Pedig értette, hogy legális formák között jutott hozzá. A csendbiztos is jelen volt az alkunál. Ezt nem kérheti tőle senki számon. És mégis, az eset felrázta a lelkét... Ilyen hirtelen... akkora haszon... A gányó nem volt ilyenekhez szokva... neki, hogy hasznát lássa a dolgának, évszakok fordulását, letűnését kellett megvárni... Olyasformát érzett, mintha a föld, az áldott a nyugalmas anyaföld iramodott volna meg a talpa alatt és vitte volna magával... Szédtüni érezte a fejét... Valami zaklatta odabent... Szabad-e az ilyen? Ugy érezte, hogy vétett valami ellen... igen, igen... az Ur parancsa ellen, mely azt mondja: arcnak verejtékével keresd meg a kenyeredet.

Es azért a tömérdek pénzért ő nem kapott, nem kaszált, még dohányt se fűzött, ami hitvány semmi munka... És mégis itt van... egész halom...

Nagyot, mélyet sóhajtott:

— Lesz-e rajta Isten áldása?

Zöldi Márton.

A délutáni tárgyaláson *Telétleni* ügyvéd, akinek Szegedre kellett utazni, dr. *Steiner Jákó* ügyvéd váltotta fel. A bizonyítási eljárás tovább folyt s a tanuk kihallgatása vette kezdetét. Eősőr *Szécsi Pál*, a megbukott Tisza-bank volt igazgatója, most felszámoló bizottsági tag vallomását vette ki a bíróság. Tudomása van arról, hogy az összes budapesti sajtóorganumok kapnak az egyes pénztintézetektől hirdetési átalány címén bizonyos összeget. Ezért közlik a pénztintézetek által leadott hirdetéseket és kommunikékat. Ez utóbbiak tetszés szerinti kommentálása korlátozva nincs. Ha valamelyik lap nem közli vagy a bankra nézve nem előnyös sorok kíséretében közli a beküldött kommunikékat, a bank nem vonja meg az átalányt az illető laptól, mert érdeke a banknak minden egyes lappal a lehető legjobb viszonyt fenntartani. Tudomása van arról is, hogy a bank közgyűlése alkalmával a riporterek, illetve közgazdasági rovatvezetők bizonyos jutalomösszeget kapnak. Ez annyira bevett szokás, hogy ezt megvesztegetésnek nem lehet tekinteni. Arról, hogy *Vézi József*nek az Iparbanknál tartozása lett volna, mítsem tud. A tanut megesketik.

Kotányi Kezsi, a bank titkára a hirdetési átalányra vonatkozólag *Szécsivel* azonos vallomást tesz. Kijelenti ő is, hogy az egyes lapok legjobb belátásuk szerint kommentálhatják a beküldött közleményeket, azért az átalányt nem vonják meg, Példakép hozza fel az „Alkotmány”-t, mely az átalány dacára vehemens támadást intézett az Iparbank ellen s átalányát mégsem szüntették be, mert egy banknak mindig nagyobb szüksége van a lapokra, mint a lapoknak a bankra. Vádlott kérdéseire előadja még, hogy a „Magyarország”-ot, melynek *Fényes* szerkesztője volt, kíméltre kérte. Először egy *Darvas* nevű barátját küldte s mert a szerkesztőségbe menni nem akart, nehogy megvesztegetéssel gyanúsítsák, arra kérte *Fényest*, hogy egy indifferens helyen találkozzanak. Ez meg is történt. A válságban levő bank érdekében járt más szerkesztőségekben is, de nem megvesztegetési szándékkal. Ezután dr. *Krausz* védő nagy nyomtatékkal konstatálni kérte, hogy az Iparbank 1903-ban nem fizetett átalányt a lapoknak. Nagy derűltséget keltett ez az indítvány arról is inkább, mert a bank az idén nem fungált, felszámolás alatt van.

Cziklay János az újságírók egyesületének alelnöke lévén elmondja, hogy az említett válságmányi ülésen jelen volt, akkor *Vézi* elnököt: mikor azonban *Fényes* ügye került szóncgre, elhagyta az elnöki széket s *Hoitsy Pál* foglalta el. Kérték *Fényest*, hogy nevezze meg a megvásárolt lapokat s mert *Fényes* ezt megtagadta, sőt súlyos vádját még csak valószínűvé sem tette, az egyesület kebeléből kizárták. Tudomása van arról, hogy a lapok átalányt kapnak a pénztintézetektől, ezt nem helyesli, a független sajtó fogalmával azt összeegyeztethetőnek nem tartja, de annyira általánosan bevett szokás ma már, hogy alig tűnik fel s a *Fényes*éhez hasonló, mód nélküli támadás alapját elegendőnek nem tartja. A hozzá intézett kérdésekre kijelenti, hogy *Vézi* nem tartja olyan újságírónak, aki megvesztegethető lenne. E kijelentés után *Fényes László* is óhajtott hallani *Cziklay* véleményét, amit *Cziklay* lyképen formált:

— *Fényes* ur jó tolu újságíró, sőt lelkiismeretes ember is, korrektnek ismeri, de annyira szertelen ember, hogy — nem e világra való: (Derűltség.)

Egy igen érdekes tanu következett az eddigink után. *Stern* Károly budapesti magánzó mondta el ezután az Iparbank ügyéről a maga véleményét. Résztvevő volt a banknak, a mikor hallott a panamáról, tömöriteni igyekezett a résztvevőket, küldött is közlésre egy felhívást a lapokhoz, de a fővárosi lapok közül alig egy-kettő közölte le. Akkor beszélt is *Sümegi Vilmos*sal, a „Magyarország” kiadóhivatali emberével, aki azonban kijelentette, hogy ha a felhívást leközi, megvonják az átalányt. Sokszor hallotta, hogy a bankok olyan dolgokért is fizetnek a lapoknak, amit elhallgatnak. Tudomása van arról is, hogy az u. n. közgazdasági rovatvezetők egy része borítékban kapja meg a tiszteletdíjat közgyűlések alkalmával, a másik rész „négyzesem közt” vágja zsebre a sápot, a harmadik rész, a legkisebb tekintélyű az Iparbanknál *Kotányi* urtól vette fel a díját. Tudomása van az „indifferens he-

lyen” történet *Fényes* és *Kotányi*-féle randevurról is. *Vézi József*nek az Iparbanknál levő 500 frtos tartozásáról a következőket tudja. Vesztesége lévén a banknál, megvette a bank kétes követeléseinek egy részét. A dubiozus követelések közt volt *Vézi József*nek egy 500 frtos tartozása is. Hogy tényleg *Vézi* orsz. képviselő volt-e az illető, azt nem tudja, ő ezt a követelést nem is vette át. Még *Fényes*ről is nyilatkozik. *Fényes* tőlük soha sem kért, de nem is kapott pénzt. Eleinte nem viseltetett bizalommal *Fényes* iránt, mert gyenge anyagi viszonyokra valló külseje lévén, pumpolásra számított. Nagyon gyanus volt az első megjelenése, később azonban belátta, hogy a részvényesek iránt jóindulattal viseltetett. A tanut megesketik a bíróság.

A mai folytatódó tárgyalás dr. *Lurja* Aladár, a „Székesfehérvár és Vidéke” felelős szerkesztőjének kihallgatásával vette kezdetét. Előadja, hogy vádlottal haragban van és perben állnak. Az ügyről csak *Fényes* információi alapján van tudomása és a lapjában megjelent támadó közlemények *Fényes* névalírásával jelentek meg, amelyekkel, főleg személyi részével szolidaritást nem vállal.

Hartmann József a „Budapesti Napló” kiadója, tudja, hogy a lap átalányt kapott a banktól, és pedig 1200 koronát.

Wolf Hugó bankbizományos a hírlapi átalányok természetéről ad felvilágosítást. Tanu mintegy tíz évig volt a tönkrement bank főigazgatója. Ily minőségben évente többször, főleg közgyűlések alkalmával nagyobb összeget adott a rendelkezési alaptól a titkári hivatalnak a igazgatóság meghatalmazása folytán, mely összeg a sajtónak volt számv. Hosszasan beszélt az ugynevezett „közgyűlési hienák”-ról, akiket 4—5 frrtal szokott lerázni a bank nyakaról. A bank likvidálása előtt az általánosan részesített budapesti lapokban közzétett közlemények nem feleltek meg a a valóságnak. Tanu semmi jelentőséget sem tulajdonít a tendenciózusan kiszinezett közleményeknek, mert a tőzsdén jobban tudják a valóságot, mint a hogyan az a lapokban meg van írva. Ha az igazgatóságnak sikerült volna a romániai petroleum-vállalatot eladni, ugy nem következett volna be a válság. Tanu már 1898-ban látta a bank katasztrófáját, ki is lépett a bank kötelekéből. A lapok közgazdasági rovatvezetői tudták ideje-korán, hogy válság van a banknál, de nem írták meg a leplezetlen valóságot, mert remélték, hogy a bank valamiképp lábra áll. Az átalányokat tanu úgy fogja fel, hogy ezeket csakis azért kapják a lapok, hogy csakis azokat a közleményeket hozzák, a melyeket az igazgatóság beküld. Hosszasan beszélt a dubiozus követelésekről. A Stern tanu által felhozott *Vézi*-féle 500 frtos tartozás csak úgy lehetséges, hogy a váltón *Vézi* aláírása csak egymaga szerepelt. Ez a tanu volt az, aki annak idején *Fényest* informálta, hogy valaki az „Alkotmány” nevében 500 forintot vett fel. Azóta tanu is meggyőződött arról, hogy az „Alkotmány” nevével rút visszaélés követtett el. A további kérdések során tanu kijelenti, hogy az ilyen tendenciózus közleményekért nem a sajtót, hanem a bankigazgatóságot terheli a felelősség.

Wolf Hugó tanu miután majdnem két óra hosszat vallatták, elnök a tárgyalás folytatását délutánra halasztotta, a midőn ismét *Wolf* kihallgatását folytatták. A kereszkérdések megint jó időt vettek igénybe, a midőn elnök a tanuk kihallgatását befejeztnek nyilvánította. Védő a meg nem jelent tanuk, valamint a szakértők kihallgatásától áll. Vádlott megrendelő levelet, a hozzámellékelt szöveget és az azt közlő lappeldányt csatolja be, amely szerint a bank a „Budapesti Napló”-tól követeli a „megállapodás értelmében” a csatolt kiscrő közlemény lekötését. Tehát itt nem a bevő, hanem az eladó fizet. Ez a közlemény megjelent a „Budapesti Napló”-ban. A közleményt fölolvassák. A bankot és Tisza István gróft magasztaló cikk a lap fő helyén jelent meg. Ezután a bíróság visszavonult. Rövid negyedórás tanácskozás után a bíróság kihirdette, hogy a bizonyítási eljárás befejeztetett, mire dr. *Steiner* védő, majd *Vézi* József hatalmas vádbeszédben bizonyították *Fényes* bűnösségét. Lapunk zártak a perbeszédnek folynak. Ítélet csak késő este lesz.

UJDONSÁGOK.

— **Szentgyakorlatok a zárdában.** Főiszte-lendő *Tomcsányi Lajos*, Jézustársasági atya, a „*Ferenc-József*“ nőnevelde nagytermében intelli-gens hölgyek részére három napi szent gyakor-latot fog tartani. A bevezető szent-beszéd f. hó 24-én délután 5 órakor lesz. A következő három napon pedig délelőtt 10 órakor és délután 5 órakor fognak a szent beszédek tartatni.

— **Halálozások.** Váratlanul jött s mindenkit megdöbbentett a hír, hogy *Werger Tamás*, a székesfehérvári tanítói kar egyik szimpatikus tagja tegnap este a Szent-György kórházban váratlanul elhunyt. Néhány héttel ezelőtt erősen meghült, betegsége tifuszszá fajult, a mely tegnap, a be-állott szívbénulás következtében kioltotta életét. Csak 36 évet élt s gyászoló özvegyet s egy 7 hónapos gyermeket hagyott hátra, a kiknek gyá-szát az a szerencsétlen körülmény is fokozza, hogy *Werger* csak 7 évig levén a tanítói állásban, özvegye nyugdíjra sem tarthat igényt. A temetés holnap d. u. 3 órakor lesz.

Dr. Krausz Adolf sárbogárdi járásorvos 58 éves korában Tolna-Tamásiban a hova leányát látogatni ment, elhunyt. Amár hosszas betegség előzte meg halálát, hozzátartozóira mégis váratlan volt. *Dr. Krausz Emil* helybeli ügyvéd édes atyját gyászolja az elhunytban.

— **Egy család elfogatása.** A gyűlölet nem gyöz kifogni a papság gyalázásában. Pedig jó-zan percelben kénytelen belátni, hogy jótékonyabb, gyengédebb lelkeket alig lehet találni a papokéinál. *Kudélka* Gellért ferencrendi házfőnököt egy család, a ki magát *Vajdafi Vajda Dezsőnek* nevezte, három alkalommal pumpolta meg kitérő sikerrel. Magható szavakkal, sűrű könyvek közt ecsetelte kiáltó nyomorságát s annyira vitte a jó embert, két ízben 6—6 koronát, egy alkalommal pedig 24 koronát adott neki lsten nevében — kölcsön. *Vajda* látván a jó sikert, több-kevesebb szerenc-sével sorra járta az ország többi szerzet-háza-kat is. Sátoraljaújhelyen végre belátták, hogy a vitézi hangzásu *Vajdafi Vajda Dezső* név alatt valóságban egy *Pribicskó Rezső* nevű akasztófa-irág rejteződik, a ki rendes foglalkozásában keres-kedő segéd volna, ha a becsületet munka egytá-lán szája íze szerint volna. Most téli pihenésre a rendőrség veszi atyai oltalmába.

— **Becsületos megtaláló kerestetik.** *Tauzer Mór* Olaj u. 56. sz. alatti lakos egy évi beteges-kedés után ismét tagja lett a helybeli kömives-bándának. Tegnap ez a banda este fél 9 óra tájban szerenádót adtak *Erzsébet Amália* főher-cegnőnek, akitől 20 korona volt a kitérőtő jutalom. A szerencsétlen *Tauzer* egy rossz zsebbe tette a pénzt s el is vesztette. Keresi és várva-várja a becsületos megtalálót.

— **Lopás.** *Pintér István* tolnamegyei bedeghi illetőségű napszámos ellopta *Kovács János* és *Virág György* iparos segédek ruháit és óráit. A károsultak elcsipvén a tolvajt, oly alaposággal helybenhagyták, hogy a mentőknek kellett róla gondoskodni. A kórházi gyógyulás után majd az ügyészség veszi pártfogásába.

— **A Zászlónk** 3-ik száma a következő gazdag és változatos tartalommal jelent meg: *Fad-rusz János*, *Lszóf Alajostól*. A művész összes na-gyobb alkotásainak: *Mária-Terézia* emléké, *Mátyás szobor*, *Wesselényi szobor*, *Erzsébet szobor* pá-lyázat és feszülete képeivel. A *Rákóczi* embere. Elbeszélés 3 nagy képpel. Szerelemhegyi *Tiva-dartól*. Sz. Imre napján. Költemény. *Roskovics Sz. Imréjével* Pannontól. A vad népek vallása. értekezés 6 képpel. *Dr. Platz Bonifáctól*. Egy trombita titkaiból. Elbeszélés *Kincs Istvántól* 3 képpel. *Béka-egér* harc. Betejezés 4 gyönyörű képpel. *Gulyás Ferenc S. J.* eredeti fordításában. Megjegyzések a *Béka-egér* harchoz. Eszt. ért. u. A.-tól. Valami az anagrammokról. *Muki* viselt dolgai. *Dr. Vrabély A. tól* 1 képpel. Az én naplóm, két képpel. *Immaculata*. *Költ. Hortobágyitól*. *Kong-regációi* étet művésziszép képpel. *Halottaink*. *Fejtörő*. *Vegyesek*. A „*Fakadó Rügyek*“ mellék-leten rendkívül érdekes ifjúsági vélemények, *Turul labda* játék leírása, új pályázati hirdetések zárják be a 33 képpel ékes lapot.

Készpénz

kölcsönökért bármily összegig, bárkik teljes biza-lommal forduljanak hozzám, mivel nagy ismeret-séggel folytán legszóljabb alapon, diszkrétén leggyorsabban szerezhetem meg akár bankoktól vagy tőkepenzesektől, kezesek nélkül is. Vidékiek-nek szintén olcsó kamatláb, csekély havi törlesz-téssel. Ingatlanokra II. és III. helyre 76 évi tör-lesztéssel ugyszintén konvertálók.

Balassa Árpád

bankbizományi irodája: Budapest, VI. Vörösmarty-utca 57. sz. I. em. — Telefon. Válaszbélyeg.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1903. Október-től 1904. Május 1-ig.

Budapest indul	Székesfejérvár érkezik	Székesfejérvár indul	Nagy-Kanizsa érkezik
Gy. v. 8.00 este	9.17 este	9.22 este	12.02 éjjel
Gy. v. 8.00 regg.	9.16 d. e.	9.21 d. e.	11.57 d. e.
Sz. v. 6.50 regg.	9.00 d. e.	9.26 d. e.	1.30 d. u.
Sz. v. 9.55 este	11.58 este	12.08 este	3.58 éjjel.
Sz. v. 2.00 d. u.	4.01 d. u.	4.13 d. u.	8.45 este
Sz. v. 5.45 d. u.	7.35 este		

Prágerhof indul	Székesfejérvár érkezik	Budapest érkezik
Gy. v. 3.30 éjjel	8.27 d. e.	8.35 d. e.
Gy. v. 2.25 d. u.	7.52 este	8.00 este
Sz. v. 9.06 d. e.	6.09 d. u.	6.19 d. u.
Sz. v. 8.25 este	4.23 regg.	4.31 regg.
Sz. v. 9.30 d. e.	1.58 d. u.	2.42 d. u.
Sz. v. 6.50 d. u.	9.45 este.	

Komárom indul	Székesfejérvár érkezik	Komárom érkezik
Sz. v. 3.30 regg.	6.15 regg.	
Sz. v. 12.03 d. u.	2.35 d. u.	
Sz. v. 5.30 d. u.	7.45 este	

Székesfejérvár indul	Komárom érkezik
Sz. v. 6.26 regg.	9.05 regg.
V. v. 11.20 d. e.	2.20 d. u.
Sz. v. 9.32 este	12.30 éjjel

Székesfehérvár indul	Veszprém érkezik	Veszprém indul	Székesfehérvár érkezik
Sz. v. 4.24 regg.	7.51 d. e.	V. v. 4.52 regg.	6.10 regg.
Sz. v. 9.31 d. e.	10.45 d. e.	V. v. 7.11 regg.	8.22 regg.
V. v. 12.25 d. u.	2.02 d. u.	Sz. v. 4.53 d. u.	6.04 este.
V. v. 9.27 este	10.50 éjjel		

Székesfejérvár indul	Adony-Szabolcs érkezik	Paks érkezik
V. v. 9.10 regg.	11.05 d. e.	3.03 d. u.
V. v. 4.06 d. u.	6.03 d. u.	9.33 este.

Paks indul	Adony-Szabolcs indul	Székesfejérvár érkezik
V. v. 2.00 éjjel	6.23 regg.	7.39 regg.
V. v. 1.19 d. u.	6.11 este	7.30 este

Székesfejérvár indul	Bicske érkezik	Bicske indul	Székesfejérvár érkezik
V. v. 9.36 regg.	12.09 d. e.	5.51 regg.	8.17 regg.
V. v. 2.55 d. u.	5.44 d. u.	6.42 este.	8.42 este.

Székesfejérvár indul	Sárbogárd érkezik	Sárbogárd indul	Székesfejérvár érkezik
V. v. 9.22 regg.	10.56 d. e.	6.34 regg.	7.22 regg.
V. v. 2.50 d. u.	4.30 d. u.	1.00 d. u.	2.37 d. u.

Magas jutalékkal felvételnek

bármily állásu megbízható egyének budapesti bankházban sorsjegyeknek részletfizetésre való eladására, az 1883. évi XXX. t.-c. alapján. Tőke és kockázat nélkül némi szorgalommal könnyen elérhető havonta 300—500 korona kereset. — Ajánlatok intézendők a „*Szerencse Híradó*“ kiadóhivatalának, postafiók 180. Budapest.

Malátacakes

minden egyéb liszt hozzáadása nélkül tiszta malátából készült tea- és erőtápsütemény. 1 nagy doboz 2 kor., 1 kis doboz 50 fillér.

Malátalikőr

tiszta malátakivonatból készült erősítő és üdítő likőr. A likőrök királya. 1 palackz 2.30 kor.

Malátakeserű

tiszta malátából, malátakivonatból és a leg-hathatósabb gyógynövényekből készült pá-ratlan hatásu gyomorerosító és étvágyger-jesztő. 1 palackz 2.30 kor.

Malátabrandy

tiszta malátából készült erős férfital. Kitérő élénkítő és frissítő hatásánál fogva nélkülözhetetlen minden túlerőltetés után. 1 pa-lackz 3.75 kor., 2 kor. és 95 fillér.

Malátarum

valódi jamaikai rummal és tiszta malátával készült. — Tea-hoz a legjobb rum. 1 palackz *** 2.30 kor. ** 2.10 kor. * 1.80 kor.

Malátakivonat-czukorka

tiszta malátakivonattal készült leghathatósabb szer köhögés, rekedtség és hurutos bántalom ellen.

Számos elismerés orvostanároktól, orvosoktól és magánfelektől.

Kaphatók Székesfehérvárott:

Kovács Pál, *Simon György*, *Szigety Testvé-rek*, *Pinkász Zsigmond* és *Fiai*, *Göndör Samu*, *Deutsch Adolf F.*, *Flits Pál Fia*, *Reinitz Lipót*, *Berényi Mór* czégeknek.

A „*Szent Anna*“ Malátakeserű poharanként kapható *Zavodnik Sándor* czukrászdájában.

HIRDETÉSEK

a „**FEJÉRMEGYEI NAPLO**“ részére jutányos áron felvételnek a kiadóhivatalban.

Székesfehérvári férfi-ruha műtisztító

JÄGER BÉLA

szabó-mester.

Van szerencsém értesíteni a n. é. közönséget, hogy a Kigyó-utca 16. szám aiatt levő üzletem fentartása mellett

Palotai-utca 27. sz. alatt (Jakabi-ház) fiók-üzletet nyitottam.

Megrendeléseket mindkét helyen elfogadok. Szép és divatos kivitelben készítetek mindennemű férfi-ruhát.

Egy öltöny tisztítását, javítással és vasalással együtt 2 koronáért eszközölöm.

Jäger Béla szabó-mester és férfi-ruha készítő
Kigyó-utca 16. szám (Sváb-ház) és Palotai-utca 27. szám. (Jakabi-ház.)